הכל מעריכין פרק ראשון ערכין

ג.

מסורת הש"ס

לאתויי נשים. שחייבות במקרא מגילה ולהוציא זכרים ידי חובתם: **תומנות לעצמן.** שלא נשים וכן שלשה עבדים אבל אין שמי נשים או שני עבדים מצטרפין עם [ב](שני) אנשים לפי שיש באנשים מה שאין בנשים ובעבדים שאין הנשים אומרות ברית ואין העבדים אומרים

מאי לאתויי נשים וכדר' יהושע בן לוי [ג]דאמר ר' יהושע בן לוי [א]נשים חייבות במקרא מגילה [ד] שאף הן היו באותו הנס הכל חייבין בזימון לאתויי מאי לאתויי נשים ועבדים [ה]דתניא [ב]נשים מזמנות לעצמן ועבדים מזמנין לעצמן [ו]הכל מצטרפין לזימון לאתויי מאי [ז] לאתויי קטן היודע למי מברכין דאמר רב נחמן [ג] [ח]יודע למי מברכין [ב]מזמנין עליו [ט]הכל מטמאין בזיבה לאתויי מאי לאתויי תינוק בן יומו [י]דתניא איש מה ת"ל [ד]איש איש [יא]לרבות תינוק בן יום אחד שמטמא בזיבה דברי רבי יהודה רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר אינו צריך הרי הוא אומר [ב]והזב את זובו לזכר ולנקבה לזכר כל שהוא זכר בין קטן בין גדול לנקבה כל שהיא נקבה בין קטנה בין גדולה אם כן מה תלמוד לומר איש איש [יב]דברה תורה כלשון בני אדם הכל מטמאין בטמא מת לאתויי מאי [ז] לאתויי [יג]קטן סלקא דעתך אמינא [ד]איש אשר יטמא ולא יתחטא איש אין קטן לא קמ"ל [ה]ועל הנפשות אשר היו שם אלא איש למעוטי מאי [ו] למעוטי קטן מכרת [יד]הכל מטמאין בנגעים לאתויי מאי לאתויי [יט]קטן סד"א [ה]איש צרוע כתיב איש אין קטן לא קמ"ל [יא]ואימא הכי נמי [יב]אדם כי יהיה בעור בשרו [יג]איש אין לי אלא איש למה לי לבדתניא [יד]איש אין לי אלא איש [ז] אשה מנין כשהוא אומר [ו] [ט]והצרוע הרי כאן שנים א"כ מה ת"ל איש לענין של מטה [יא]איש פורע ופורם ואין האשה פורעת ופורמת הכל רואין את הנגעים [יב]הכל כשרין לראות את הנגעים לאתויי מאי [יג]לאתויי שאינו בקי בהן ובשמותיהן והאמר מר [יד]אינו בקי בהן ובשמותיהן אינו רואה את הנגעים אמר רבינא לא קשיא [טו]הא דמסברי ליה וסבר הא דמסברי ליה ולא סבר: הכל בשרין לקדש לאתויי מאי לרבי יהודה לאתויי קטן ולרבנן לאתויי אשה [טז]דתנן 'הכל כשרין לקדש חוץ מחרש שוטה וקטן רבי יהודה מכשיר בקטן ופוסל באשה ובאנדרוגינוס: [יז]הכל כשירין להזות לאתויי מאי לאתויי ערל וכדר"א [יח]דא"ר אלעזר [יט]ערל שהזה הזאתו כשרה: [כ]הכל שוחטין לאתויי מאי [כא]חדא לאתויי [כב]כותי וחדא לאתויי [כג]ישראל מומר [כד]הכל מעלין לא"י לאתויי מאי לאתויי

מגילה ד.. ב) ברכות מח:, [ג](לקמן ד.). ד) [ברכות מח. ע"ש]. ה) זכין פ"ב מ"ח. ו) נדה לב: ודף מד.. ז) [דהוה כמין מיעוט אחר מיעוט שהוא לרבות מי"ש רש"ב דזיכס]. ח) [קידושין יח: וש"נ]. ט) [נגעים פ"ג מ"ש]. י) [ע"ש לעיין תוס' פוטה ט. ד"ה חון]. כ) [נדה מד. ליתא אדם כל שכן]. ל) [שוטה כג: כריתות מ:]. מ) [נגעים פ"ג מ"ש]. נ) [שבועות י.]. ס) שבת קלו. יומא מג. פרה פ"ה מ"ב ויומא עב:. ע) פרה פ"ב מ"י ויומא מג.]. פ) [יומא עב:]. צ) מולין ח. עז:. ק) כתובות ק:. ר) [נ"ק מ"ז]. ש) [נ"ל שהחלת לגמרתינו]. ת) [ויקרא ט.] נ"ל אחר ד"ה והאמר נ"ק]. א) [תוס"ש פרשה ח]. ב) [שלא כפיש לתיעוך מתפקקים ונקבון שהנגע לתיעוך אין מעכבים וא"ש נ"ק]. ג) כפ"י דברים וכל"ל. ד) [וע"ש תוספות קדושין יט. ד"ה אין]. ה) כ"ל ומסתם. ו) [אמר אמורי]. ז) [ע"ש דאמם ב"ק]. ח) [נ"ל דאמר כפרים ח]. ט) [שלא כפיש לתיעוך מתפקקים ונקבון שהנגע לתיעוך אין מעכבים וא"ש ת"ש נ"ק]. י) כפ"י דברים וכל"ל. יא) [וע"ש תוספות קדושין יט. ד"ה אין]. יב) כ"ל ומסתם. יג) [אמר אמורי]. יד) [ע"ל אחר ד"ה אמר]. טו) [ע"ש דאמם ב"ק]. טז) [נ"ל דאמר כפרים ח]. יז) [מדברי הכהנים]. יח) [נ"ל דאמם ב"ק]. יט) [ע"ש תוספות שבועות ו. ד"ה כלו].

תורה אור השלם

1. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה זָב מִבְּשָׂרוֹ זוֹבוֹ טָמֵא הוּא: ויקרא טו ב
2. וְהַזָּרָה בְּנִדָּתָהּ וְהָזָב אֶת זוֹבוֹ לַזָּכָר וּלַנְּקֵבָה וּלְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עִם טְמֵאָה: ויקרא טו לג
3. וְאִישׁ אֲשֶׁר יִטְמָא וְלֹא יִתְחַטָּא וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִתּוֹךְ הַקָּהָל כִּי אֶת מִקְדַּשׁ יְיָ טִמֵּא מֵי נִדָּה לֹא זֹרַק עָלָיו נִטְמָא הוּא: במדבר יט כ
4. וְלָקַח אֵזוֹב וְטָבַל בַּמַּיִם אִישׁ טָהוֹר וְהִזָּה עַל הָאֹהֶל וְעַל כָּל הַכֵּלִים וְעַל הַנְّפָשׁוֹת אֲשֶׁר הָיוּ שָׁם וְעַל הַנֹּגֵעַ בַּעֶצֶם אוֹ בַחָלֶל אוֹ בַמֵּת אוֹ בַקָּבֶר:
במדבר יט יח
5. אִישׁ צָרוּעַ הוּא טָמֵא הוּא טָמֵא יִטַּמְּאֶנּוּ הַכֹּהֵן בְּרֹאשׁוֹ נִגְעוֹ: ויקרא יג מד
6. אָדָם כִּי יִהְיֶה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת אוֹ סַפַּחַת אוֹ בֶהָרֶת וְהָיָה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנֶגַע צָרַעַת וְהוּבָא אֶל אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אוֹ אֶל אַחַד מִבָּנָיו הַכֹּהֲנִים: ויקרא יג ב
7. וְהַצָّרוּעַ אֲשֶׁר בּוֹ הַנֶּגַע בְּגָדָיו יִהְיוּ פְרֻמִים וְרֹאשׁוֹ יִהְיֶה פָרוּעַ וְעַל שָׂפָם יַעְטֶה וְטָמֵא טָמֵא יִקְרָא: ויקרא יג מה

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה הכל וכו' מדת הוא וגבי כל"ל ותיכם ולא נמתק: (ב) ד"ה דמסברי וכו' נגעים אע"פ שאינו בקי כל"ל והכל"ל: (ג) ד"ה דאתאי וכו' כפרה הכ"ל ואח"כ ס"ה חדא כו' תרי הכל:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה למעוטי וכו' ויש לתמוה. עיין סמוכים דף נא ע"ב תוספות ד"ה אים:

רבינו גרשום

מה ת"ל איש איש כי פעמים כי יהיה זב מבשרו: למעוטי קטן מכרת. על טומאת מקדש וקדשיו: כשהוא אומר צרוע הרי כאן כ': כלומר צרוע כל שהוא צרוע כין איש כין אשה א"כ מה ת"ל איש לענין של מטה והצרוע אשר בו הנגע ראיש פורע ופורם ולא אשה פורעת ופורמת ואי (אמרת) [קשיא] מה צורך לרבות אשה כצורע הא בהריא כתיב בנגעים אשה דכתיב ראיש אר אשה כי יהיה בעור בשרם בהרות וגו' הא לא קשיא הא בנגע טהור הוא: הכל רואין את הנגעים והכל כשרין לראות. תרא היא אלא משום דלא תני להו גבי הדדי קתני תרוייהו ואיכא דאמרי הכל רואין את הנגעים כל יכולין לראות הנגעים אע"פ שאינן בקיאין. והכל כשרין לראות את [הנגעים] אע"ג שהמקרא תלוהו בכהנים לס"ה: הא דמסברי ליה וסבר שאומרין לו לך ראה אם כן וכן הן עשורין ומבין וראוה: הכל כשרין לקדש. ליתן אפר חטאת בתוך המים: [ר' יהודה מכשיר בקטן כו'. פפורש שעמייהו במסכת יומא: ערל. שפחו אחיו מחמת מילה: הכל שוחטין. תרי הכל שוחטין איכא כמתניתין קמא רשחיטת חולין: ישראל מומר. כומר לדבר אחר:

מוסף רש"י

שאף הן היו באותו הנס. שלף על הנסים גור הנן לכמעיל להריג ולאבד מנגר ועל זקן טף ונשים וגו' (מגילה ד.), ועל הנפשות. כל שיש בו נפש (נדה מד.). אדם בר מבל מקום. אדם מטמא כל שהא מן אדם. אמילו קטן. כדמתיב (במדבר לא), ונפש אדם מן הנשים וגו' ונקבעות מטמאי קרא (שם). אישה. לרוע כולל, אין לי. שמאנו בטומאת מתקים, אלא איש אשה מנין בשהוא אומר. מתוך לי הכלולים אמר בו הנגע. ולא אמרתי ליה למסמה אלא בנגעי יהיו פרומים ומלאים יהיה פרוע. דאם כתיב לפיל בתלמוד קמיירי. אלא לרבות לרוע שני כגון אשה (שוטה כב.). הרי כאן שנים. לרבות מטמא כן זכר כן נקבה מטמאין בנגעים (בריתות ח.). א"כ מה ת"ל איש. אמחר שפיטיו לרבות את אשה, לענין של מטה. לפי למעוטי מטומאה אמורה בפסוק זה כה למעוטי. אלא מענין אחמור בפסוק אלאמרין כתיב כאיש פריעה ופרימה, לומר לך שיש פורע ופורם ולא אשה (שוטה שם). הכל כשרין לקדש. מי חטאת לנתן אפר בל המים (שבת קלו.). נתן מים בל אפר בכלי מרם (יומא מח.). כל הטהורים כשרין לקדש מי חטאת אפילו אשה (יבמות שב.). הכל מעלין. את כל מי ניתו אחוס כוסה לעלות ולישב עמו (כתובות קי.).

שיטה מקובצת

א) שאף הן היו באותו הנס. בעיבוי פסחים פרשב"ם בשם ר' יצחק הלוי שעיקר הנס היה על ידם בפורים על ידי אסתר ובמגוזה על ידי יהודית לכן חייבים נשים בהדלקה וגם חייבים בארבע כוסות דאמרינן בשכר נשים צדקניות נגאלו כראיתא בפ"ק דסוטה ולישנא דאף הן לא משמע שפיר דהאי פירוש ועוד אמרי בירושלמי ר' יונה אבות דר' מנוא היה מתכוון כי' משמע שלא היו עיקר הנס. תוספי הרא"ש ד"ל: ב) לאתויי קטן. ואין הלכה כן דהא אמרינן בברכות פורה אין מזמנין עליו לשלשה אבל לעשרה מזמנין ואפ"ה לא נהגו מעולם לצרף קטן בין לשלשה ובין לעשרה בין לתפלה ובין לזימון עד שיהא בן י"ג שנה ויום אחד ההכי איתא בירושלמי. תוס' אחרות: ג) רב נחמן קטן היודע למי: ד) לאתויי קטן. הקשה הר"ר אלחנן אמאי לא קאמר לאתויי אשה לטומאת מת דסד"א איש כתיב וי"ל כיון דאשכחן דאשה מוזהרת בטומאת מקדש בלולדת דכתיב ואל המקדש לא תבא לא מסתבר בטומאת מקדש (בטמא מת) למדרש איש כתיב ולא אשה. הרא"ש ז"ל: ה) למעוטי קטן מכרת. תימא מאי צריך למעוטי קטן פשיטא דפטור מכרת דהא לאו בר עונשין הוא ו"ל דסד"א כיון דאתרבי לענין טומאה אתרבי נמי לענין עונש טומאה ויש מתרצים דמסייה קרא אם נטמא בקטנות ונכנס למקדש בגדלות ולא מסתבר לפטורו כיון דהשתא בר עונשין הוא ולא גרע מגדול דנגע בקטן שנגע בטמא ונכנס למקדש ועוד דמילתא דהמיה היא הוי ליה לתלמודא לפרש. ותמיה לי למה דקדקו על דרשה זו יותר מכל שנדרש בפרק ד' מיתות איש פרט לקטן ונבי אשת איש ואשה אם חזר ובדמה ובריש פרק בן סורר ומורה קאמר תלמודא היכא אשכחן קטן מחייב דאשטרוף קרא למעוטי אפשר דהיכא דמביא הקטן אחר לידי עונש איצטריך קרא למעוטי הלכך פריך שפיר בפורר ומורה וה"נ צריך ליתן טעם. הרא"ש ז"ל: ו) אשה כנין. אע"ג דהוקשה אשה לאיש לכל עונשין שבתו"ה הו"א הואיל וכתיב בראש ובוקן ואשה אין לה זקן. תוס': ז) והצרוע. עיין כריתות (דף ח ע"ב): ח) תיבת דכרת נמחק: ט) הוא הלאו גבי הדדי הניא הס"ד ומה"ד שאינו בר' עד תיבת בת"כ הס"ד ואח"כ מה"ד דמסברי: י) כקי וראוה תלמיד חכם ישראל (מראוה) עמו ראומר לו אומר טמא והוא אומר טהור ראי) משרה ושעמא: יא) מתעסקין. גליון ולפי זה הא דמייתי הכא אין מעכבין את התינוקות פולחקין ע"ן בתן שהגיע לחינוך לאו דוקא אלא אפיפא דמתני' קא סמיך דתנן ומתעסקין עמהן עד שילמדו דאייר בקטן לחינוך והא דרייק התם אבריתא ולא רייק אתני' משום דמתני' מפרשי שפיר בלא זו אף זו אבל בריתא זו ואין צריך לומר זו הא לכך רייק פרישא אסיפא ס"ל ויעיין לעיל (דף ב ע"ב תוס' ד"ה לאתויי): יג) עיין בהשמטות בסוף המסכת: יד) תיבת פסק נמחק: טו) לאבותיהו ובשלשה שאכלו אסר משום מעברות לאנשים לחיטון דצ"ל: יז) כראמר ובב"ר בפ' מקץ אמ' ר' יוסי בר' לשון הרא"ש ז"ל: יח) פפרש הטעם יותר מקרא פאיש איש. לשון הרא"ש ז"ל: יט) אשה כמו קטן תיבת במקום נמחק: כ) בנגעי וקן תיבת קטן נמחק: כא) וקשה דאימא איפכא אדם לרבויי אשה ואיש לפעוטי קטן: כב) ופרישה באשה שנגאי הוא לה הס"ד: כג) ישראל מומר אם ת"ל והובא אל אחרן הכהן תיבות למאי הלכתא כתיב ל"ש: כד) נגע דפסברי ליה כשר:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com